

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Armia Krajowa - Pomocnik Armii Krajowej
Okręg Pomorze
ul. Podgórna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fauz@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
nr-ku 82 1090 1608 0000 0000 5002 0244

poproszeni nr-ku-884/1584

TV 107
elb

miowski Jan

ul. Toruń

Toruń
AK

Czyżniewski Tadeusz Jan
ps. „Janek”, „Kmicic”
M-884/1584 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Czyżmiewski Tadeusz Jan

T. N-884/1584 Pom.

Toruni ASL

I./1. Relacja k. 4 s. 1-4

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 4 s. 1-5

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) k. 1 s. 1

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

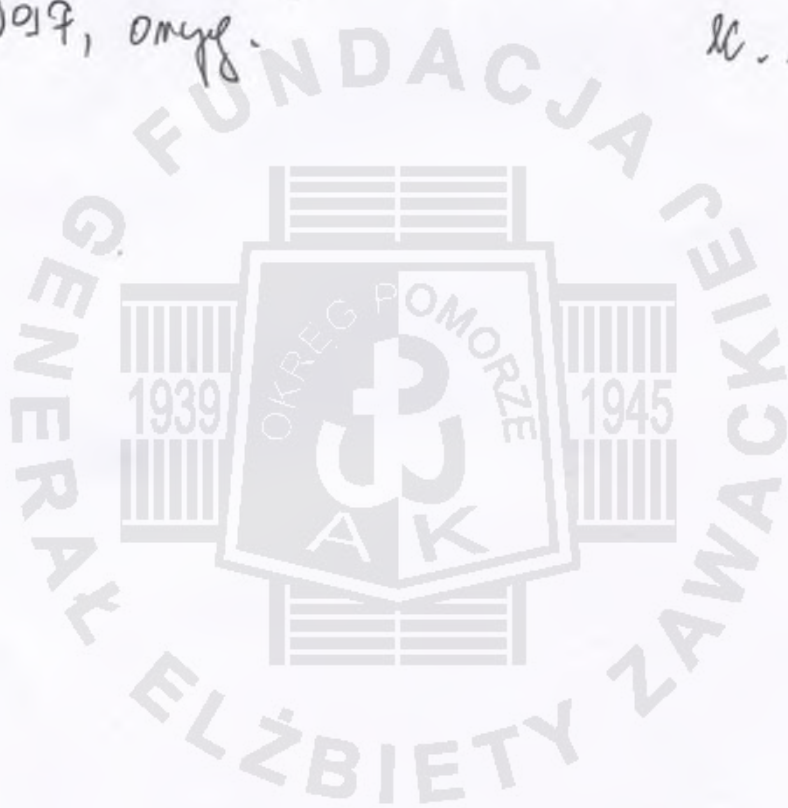
.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 2

VI. Fotografie drżał i ikonografii

1/1. Delaja - Czajmiewski Tadeusz Jan

1. Delaja własna, mpis brak daty k. 2 s. 1-2
2. Uzupełnienie relacji, mpis 2
3.01.1997, oryg. k. 1 s. 3
3. Uzupełnienie relacji - mpis 2
3.02.1997, oryg. k. 1 s. 4

M-884/1584

1

AK
TORUN

CZYŻNIEWSKI TADEUSZ JAN-ps. JANEK, KIMICIC

Ur. 1-1-1921r w Gawronki pow. Aleksandrowo
Ujciec Szczepan, matka Aniela z d. Politowska

z zawodu rolnik, utrzymywał się z wynajmu mieszkań w Wiermiaczu

Przed wojną zamieszkały przy ul. młyńskiej 5 na Podgórzu - torun
W 1939r skończył Szkołę Wydziałową przy ul. wielkiej Garbary.

Należał do przysposobienia wojskowego.

Po wojnie mieszkał przy ul. Hallera

we wrześniu 1943r został zaprzysiężony przez Bolesławę Kalinską - Lula

We wrześniu 1939r Junacy z PW otrzymali rozkaz konwojowanie Niemców podejrzanych o współpracę z niemieckimi organizacjami paramilitarnymi

do Warszawy. Dowódcą wszystkich 3 kompanii był kpt. rez. Jan Drzewiecki

z zawodu dziennikarz. D-cą 2 Kompanii był por. Klimczewski, a d-cą

3 Kompanii był por. Walerian Mankowski. 1 i 2 kompania prowadziła

internowanych Niemców do Warszawy. Pod Włocławkiem internowani

Niemcy zbuntowali się i wywiązała się strzelanina. Było kilku rannych

Polaków i Niemców. Po stłumieniu buntu, poprowadzono ich dalej do Warszawy.

W Warszawie przekazano internowanych Niemców w wojsku polskiemu.

My z 3-ej kompanii szliśmy też na Warszawę ale doszliśmy tylko do

szury pod Sochaczewem, tam zostaliśmy wraz z innymi jednostkami wojska

rolskiego otoczeni przez Niemców i wzięci do niewoli. Wioska w której nas

internowano nazywała się Stare Chałupy. Stamtąd zaprowadzono nas przez

pałac Sochaczew do majątku Głaznowo, przebywaliśmy tam około 2 ty-

godni. Z Głaznowa przetransportowano nas koleją do Ostrowa wielkopol-

skiego, do dawnych koszar Wojska polskiego. Po miesięcznym pobycie

w Ostrowie, wywieziono nas do Norynbergi, do obozu Stalag XIII A.

Po 4-ro tygodniowym pobycie w tym obozie, grupa 30 osób, w której i ja

byłem została skierowana do Czechosłowacji, placówka nazywała się

Arbeitskommando Rohling. W Rohling przebywałem do marca 1942r. Pracowa-

liśmy w państwowym majątku rolnym wraz z jeńcami francuskimi.

W między czasie zmieniono nasz status na cywilnych robotników rolnych,

udało mi się uciec i przyjechać do Torunia.

Po przybyciu do Torunia dowiedziałem się, że Gestapo w Toruniu wszczęło

poszukiwania dowódcy naszego batalionu i junaków, którzy konwojowali

Niemców. Kpt. Drzewieckiego odnaleziono w obozie jenieckim, podoficerów

i kilkudziesięciu junaków aresztowano w domach. Po procesie zostali

oni straceni.

Por. Walerian Mankowski w czasie wojny należał do Grunwaldu, aresztowany

w listopadzie 1940r został zesłany do Sztuthofu. *Pracę w obozie.*

Po przybyciu do Torunia pracowałem wraz z bratem Błażem Zygmuntem

Czyżniewskim ps. Zygmuntem, za głoba jako robotnik w firmie Rokolm.

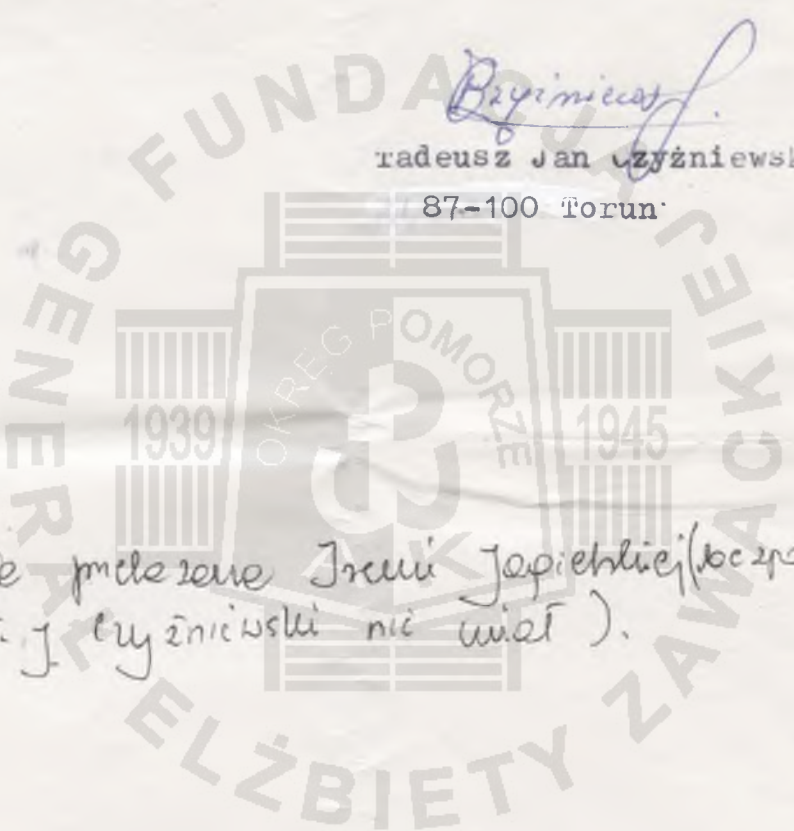
we wrześniu 1943r zostaliśmy zaprzysiężeni przez Bolesławę Kalinską

p s. Lula i wciągnięci w szeregi Armii Krajowej.
 zaprzyjaźniłem się z Bronisławem Urbanskim, który pracował w zakładach
 produkcji amunicji za Dworcem Różnocnym w kierunku na wrzosa. Urbanski
 wyniósł 5 nowych pistoletów i amunicję. Na rozkaz kpt. Kudlińskiego
 broń ta została przekazana do oddziałów partyzanckich w borach Tuchols-
 kich. współpracowałem z Wilhelminą Kaczmarkową w ramach Opieki Społecznej
 Razem z bratem staraliśmy o dostarczanie żywności na kwaterę u rodziny
 Jagielskich zam. przy ul. Złotej 3, gdzie ukrywał się chory płk Jan
 Pałubicki ps. Janusz oraz p. Maria. czasem musiałem coś zanieść do kogos.
 po zakończeniu działań wojennych pracowałem jako urzędnik w Zarządzie
 Miejskim w Toruniu. - do 1950 r.

Przyimiesz

radeusz Jan Czyżniewski

87-100 Toruń

v Broń ta została przekazana przez Jankę Jopiechlicę (bezpośrednio z
 Kudlińskim - T. J. Czyżniewski nie wieł). kontrola

Uzupelnienie relacji

3

Dawaj po wojnie zgłosiłem się do pracy w Organizacji Światy Poradkawy
pracowałem tam b. krótko, bo już w lutym 1946r. zawarłem pracę w
Zakładzie Mijichim w Toruniu. W Zakładzie pracowałem do 1960r. Następnie
do 1960r. pracowałem i w krótko później w gm. w której zarządzałem
Pracownice oraz jako technikan. Od 1960r. pracowałem już w własnym
interesie, zarządzałem prywatny Zakład Miodowy i Naprawy Kół i Chodników
który prowadziłem aż do przejścia na emeryturę w 1990r. W
między czasie se względu na udział w wojnie obronnej w 1939r. wstąpiłem
do Z. G. S. K.

Władysław Kuzimowski

Torunię 30.01.1997 r.

W pierwszym adresie ~~jest~~ ^(luty 1946 - 1950 r.) ~~jest~~ ^{praca} w Zakładzie Mijichim w Toruniu
ochrony przy pełniącym obowiązki p.o. prezydenta Miasta Torunia J. Pietre
Zajmowałem po imieniu p. Zajmowa obowiązek ^{pracy} zarządzenia
zakładem w Zyd. Gospodarczym

Toni

30.01.1997 r.

We wrześniu zostałem zaprzysiężony wraz z bratem Błażem Zygmuntem przez p. Kalińską ps. Lula. Zwróciła się ona do nas, tzn. do mnie i do mojego brata Błażeja Zygmunta, czy nie moglibyśmy wspomóc organizacji poprzez organizowanie żywności, czy to w ramach opieki społecznej, którą prowadziła po Wilhelminie Kaczmarkowej, względnie żeby pomóc p. Jagielskim, do których często przyjeżdżali różni goście.

Tę sprawę mogliśmy rozwiązać dość łatwo, przynajmniej dla nas, a mianowicie: nasz bardzo bliski znajomy prowadził piekarnię w Podgórzu przy ul. Poznańskiej. Był to p. Florian Siemianowski, pochodzący z poznańskiego, który kupił sobie dokumenty w Organizacji Białoruskiej, iż z pochodzenia jest białorusinem. Na tej podstawie pozwolono mu dalej prowadzić piekarnię. Chleba więc mieliśmy w wystarczającej ilości. Jeśli chodzi o inne sprawy to przedstawiały się one tak. Wiadomo, że wszystko było na kartki. Każdy ze sprzedawców musiał rozliczyć się z pobranego i sprzedanego towaru w tzw. Würtschafts Amt. Tam oddawano wszystkie karty naklejone w odpowiedniej kategorii i na innym papierze odpowiedniego formatu. Po sprawdzeniu karty te składano w odpowiednie sztaple i wiązano sznurkiem, a następnie urzędnik nadzorujący robotnika przenosili je do kotłowni centralnego ogrzewania, gdzie je palono. Nikt nigdy nie sprawdzał czy spaliły się one w całości. Po wrzuceniu do pieca urzędnik z robotnikiem wychodzili a palacz po chwili odpowiednią gracją wygarniał resztki niespalonych kart. Karty te z niespalonymi odcinkami na różne produkty żywnościowe odkupowaliśmy, następnie w domu odklejano niezniszczone odcinki i otrzymywano towar w sklepach u znajomych sprzedawców. Produkty żywnościowe zdobyte w ten sposób otrzymywali p. Jagielscy, p. Kalińska i p. Kaczmarkowa.

Do palaczy zatrudnionych w niemieckim Urzędzie Miejskim mieliśmy ułatwiony dostęp, ponieważ pracowałem w firmie transportowej, która dostarczała koks do ogrzewania całego budynku. Wiem również, że p. Irena Jagielska potrzebowała rower do przewożenia meldunków, czy też rozkazów. Rower taki postarał się jej mój brat Błażej.

Toruń
3.02.1937r.

Tadeusz Czyżniewski

Toruń ul. Jagomska 3

1/2. Dokumenty - Czajmiewski Tadeusz
Jan:

1. Zaświadczenie o zwolnieniu z niewoli
- Skoleg X III A, z 18.06.1940, ksero oryg.
w j. niemieckim k. 1 s. 1
2. Przetłumaczenie na j. polski w/w
dokumentu, ksero oryg. w j. pol. k. 1 s. 2
3. Zaświadczenie Komitetu Obywatel-
skiego m. Torunia, ksero oryg. brak
daty k. 1 s. 3
4. Leg. stowibowa nr 1359 wyd.
przez Zarząd Miejski w Toruniu
4.05.1948, ksero oryg. k. 1, s. 4-5

Anlage 2

Stets bei sich tragen!

Bescheinigung

über die Entlassung aus der Kriegsgefangenschaft.

Das Oberkommando der Wehrmacht ist der polnische Kgfg.

Tadeus Czysniewski

aus

Thorn

(Heimatort)

geboren am 1. I. 1921 in Thorn Gef.-Nr. 20695

heute aus der deutschen Kriegsgefangenschaft entlassen worden. Er hat sich innerhalb von 24 Stunden bei der zuständigen Ortspolizeibehörde persönlich zu melden und daselbst die Arbeitskarte vorzulegen.

Stalag XIII A, den 18.6. 1940.

Der Lagerkommandant:

J. Saacke

Stale nosic przy sobie! 2

Tłumaczenie powyższego Zaswiadczenia o zwolnieniu z niewoli wojennej.

Na rozkaz Naczelnej Komendy Sił Zbrojnych *) polski jeńiec

Tadeusz Czysniewski (generalia podane wyżej) został dzisiaj zwolniony z niemieckiej niewoli wojennej.

Zwolniony ma się w ciągu 24 godzin zameldować osobiście u właściwej Miejscowej Komendy Policji i tam też przedstawić swoją kartę pracy.

Stalag XIII A, dnia 18.6. 1940.

J. Saublin

Komendant Obozu

*) Personalangaben, Stalagangaben, Ort und Unterschrift siehe oben.

N/0630

Czysniewski Tadeusz Jan

3

FUNDACJA

Zaświadczenie

Komitet Obywatelski zaświadcza że okaziciel niniejszego

Czyżniewski Tadeusz

urodzony dnia 1-go stycznia roku 1921

zamieszkały w Toruniu ul. Jagiellońska 25.

*jest członkiem Straży Obywatelskiej i jest upoważniony do
utrzymywania porządku na terenie miasta Torunia.*

*Komitet Obywatelski
miasta Torunia*

J. Kozłowski
1921

 dnia 31 grudnia 1948 r.
 Prezydent Miasta

Ważna do dnia 19 .. r.

Ważna do dnia 19 .. r.

Ważna do dnia 1939 19 .. r.

Ważna do dnia 19 .. r.

Zarząd Miejski w Toruniu 4

**LEGITYMACJA
SŁUŻBOWA**

№ 1359

LZBIETY

nie posiadać w tym czasie
 dowodu osobistego

No 1359

Urząd Miejski
w Toruniu

Legitymacja

Niniejszym zaświadcza się, że ob.

Czyżniewski Tadeusz

ur. **1.1.1921** w **Gawronkach pow. Nieszawa**

jest pracownikiem miejskim
na stanowisku **kancelisty**

Toruń, dnia **4 maja 1948r.**

Przewodniczący Miasta

(W. Dobrowolski)

Czyżniewski

5

Tadeusz Jan Czyżniewski
pc. Kancelic

III/3. Materiały dotyczące okupacji -
- Czyżmiewski Tadeusz Jan

1. Zamordowani: oficerowie, podoficerowie
i jmnacy z batalionu korwackiego
"Jumaków" - lista sporządzone przez
J. J. Czyżmiewskiego, rękop. oryg. k. 1 s. 1

A

Żołnierze: oficerowie podoficerowie i junacy z batalionu kolumnowego
 "Junaków"

kap.	Jan Dzwirski	urodz.	1898 r.
sierż.	Feliks Zawadzki	"	1893 r.
"	Włodzisław Kabanowski	"	1884 r.
plut.	Roman Dęba	"	1903 r.
junak	Aleksander Gamał	"	1922 r.
"	Franciszek Gartożymski	"	1920 r.
"	Henryk Wybowski	"	1919 r.
"	Kazimierz Tokipski	"	1919 r.
"	Łygodzki Jędrzej	"	1920 r.
"	Alfons Jankowski	"	1919 r.
"	Franciszek Korkowski	"	1919 r.
"	Abigimierz Kłosa	"	1921 r.
"	Roman Krauze	"	1920 r.
"	Leon Lamperski	"	1920 r.
"	Edward Malicki	"	1919 r.
"	Kazimierz Modzelewski	"	1920 r.
"	Edmund Mamiński	"	1920 r.
"	Jan Mioduski	"	1920 r.
"	Łygodzki Matuszewski	"	1920 r.
"	Gerard Mironi	"	1919 r.
"	Alfons Okoniewicz	"	1920 r.
"	Edmund Ormowski	"	1921 r.
"	Wiktor Smychała	"	1921 r.
"	Joachim Urbaniak	"	1920 r.
"	Jan Wremiński	"	1921 r.
"	Włodzisław Ziobrowski	"	1919 r.
"	Rafał Gzicki	"	1919 r.
"	Henryk Kalkiewicz	"	1920 r.
"	Henryk Kordas	"	1920 r.
"	Wiktor Gartożymski	"	1920 r.

Tadeusz Kozłowski
 Tombr
 pl. Żołnierzy 3

T: M-884/1584 Pom.

Toruń

Czyżmiewski Tadeusz J.

✓. Klarty informacyjne

nr 2

i

1

AK
Toruń

CZYŻNIEWSKI TADEUSZ JAN

ps. Kmicic, Janek

Uciekł z robót i wrócił do Torunia.

- ✓ Przez znajomego Urbańskiego zdobył 5 nowych Pistoletów, zostały przekazane do Borów Tucholskich
- Należał do komórki opieki społecznej.

śwa =

22-1-1997r.

Janek - Nowak

JKO

JKO

Cyżmiewski Tadeusz Jan

Toruni 2
PK

zob. T:VU- 884/1584 Tom. cyżmiewski
Dłaziej Łyż. Toruni

Ms. XI 114

Wydawnictwo Literackie
ul. Krakowska 113
31-114 Kraków
tel. 012 251 52 00
www.wydawnictwoliterackie.pl

Czyżniewski
Jordensz Jan